

Nr 121.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående pension åt förvaltaren av reservförrådet för läroverkens målskjutningsmateriell, majoren W. Åman; given Stockholms slott den 1 mars 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att förvaltaren av reservförrådet för läroverkens målskjutningsmateriell, majoren Wilhelm Åman må, utöver honom redan tillkommande pensioner av statstjänster, från och med månaden näst efter den, varunder han fullgjort honom meddelat uppdrag att under år 1918 slutföra honom såsom förvaltare av reservförrådet åliggande göromål m. m., under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 750 kronor.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Värner Rydén.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1
mars 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Föredragande departementschefen, statsrådet Rydén anförde:

Pension åt
förvaltaren av
läroverkens
målskjut-
ningsmate-
riell, majoren
W Aman.

I en till Kungl. Maj:t den 30 oktober 1917 ingiven skrift har majoren
i armén Wilhelm Aman erinrat, att till följd av 1917 års riksdags beslut
om upphörande av vidare statsanslag för skjututbildningsövningar vid de
allmänna läroverken, folkskoleseminarierna och de tekniska läroverken den
befattning Aman sedan den 1 januari 1902 innehaft såsom förvaltare av
reservförrådet för läroverkens skjutmaterieell komme att upphöra, samt
anhållit, att till riksdagen måtte göras framställning om pension för honom
till det belopp, som kunde finnas lämpligt.

Sin befattning såsom förvaltare av oförmälda reservförråd har
Aman innehaft på grund av honom den 12 augusti 1902 meddelat nå-
digt förordnande. Kungl. Maj:t har den 25 juni 1917 förordnat, att ovan-
nämnda skjututbildningsövningar skulle från och med år 1918 upphöra.

För berörda uppdrag har Åman i arvode uppburit under vartdera av åren 1902—1904 1,000 kronor och under vartdera av åren 1905—1917 1,500 kronor.

Av ansökningshandlingarna inhämtas, att Åman, som är född den 6 april 1849 och som vid sidan av sin militära anställning innehaft befattnings såsom gymnastiklärare vid högre allmänna läroverket å Södermalm i Stockholm, för närvarande åtnjuter i pension dels 2,720 kronor från arméns pensionskassa, dels ock, såsom förutvarande gymnastiklärare, 670 kronor från de till pensionering av civila tjänst innehavare anslagna medel.

Vid ansökningshandlingarna har Åman fogat följande intyg:

Majoren W. Åman har alltsedan den 1 januari 1902 utövat verksamhet såsom förvaltare av läroverkens reservförråd av målskjutningsmaterie, i vilken egenskap han innehaft Kungl. Maj:ts förordnande. Såväl före som efter nämnda dag har Åman varit betrodd med åtskilliga uppdrag rörande läroverkens militärövningar eller skjututbildningsövningar. Så har Åman varit medlem av en av Kungl. Maj:t den 30 mars 1894 tillsatt kommitté för utarbetande av förslag till anordning av militärövningar. Den 20 oktober 1900 tillkallades Åman av chefen för ecklesiastikdepartementet, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande, såsom sakkunnig för utredning av behovet av ny skjutmaterie vid de allmänna läroverken samt uppgörande av förslag till erforderliga ändringar i gällande instruktion för militärövningarnas bedrivande vid nämnda läroverk. På grund av Kungl. Maj:ts bemyndigande har Åman år 1906 av läroverksöverstyrelsen tillkallats såsom sakkunnig för utarbetande av förslag och kostnadsberäkningar angående militärövningarna vid de allmänna läroverken. Av läroverksöverstyrelsen har Åman år 1907 varit tillkallad för att såsom särskild sakkunnig biträda överstyrelsen vid behandling av ett av Kungl. Maj:t till densamma för yttrande och förslag hänskjutet ärende i fråga om ändrade bestämmelser angående militärövningarna vid de allmänna läroverken m. fl. undervisningsanstalter. Den 16 juni 1908 tillkallades Åman jämte andra personer av chefen för ecklesiastikdepartementet, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande, för att biträda vid uppgörande av förslag till förändrad anordning av militärövningarna vid allmänna läroverk m. fl. undervisningsanstalter. Den 20 december 1909 uppdrog chefen för ecklesiastikdepartementet, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande, åt Åman m. fl. personer att inom departementet biträda vid utredning av väckt fråga om ändrade bestämmelser rörande militärövningarna vid de allmänna läroverken m. fl. undervisningsanstalter. Desslikes har Åman vid upprepade tillfällen utfört honom av chefen för ecklesiastikdepartementet meddelade uppdrag att inspektera läroanstalternas skjutmaterie och skjutbanor m. m.

Stockholm den 20 oktober 1917.

Gustaf Tottie,
t. f. expeditionschef.

Läroverks- och folkskolöverstyrelserna hava i infordrat gemensamt underdånigt utlåtande av den 22 december 1917 anfört följande:

Arbetet såsom förvaltare av meranämnda reservförråd har varit nödvändigt för skjututbildningarnas ändamålsenliga bedrivande och har av sökanden skötts med aldrig svikande nit och skicklighet, vartill kommer, att förordnandet kommit att närma sig

en ordinarie befattnings natur. Under sådana omständigheter synes det överstyrelserna skäligt, att sökanden finge rätt att uppbära någon pension i nu ifrågavarande egenskap. Vad angår pensionens belopp, synes det, som om man lämpligen skulle kunna jämföra ifrågavarande uppdrag med en gymnastiklärarbefattning. Sökanden uppbär i egenskap av f. d. gymnastiklärare vid högre allmänna läroverket å Södermalm i Stockholm en pension av 670 kronor om året. Full pension skulle i detta fall hava varit gymnastiklärarlönen oavkortad, d. v. s. 2,000 kronor, men jämlikt § 16 mom. 4 av gällande lag angående civila tjänst innehavares rätt till pension äger sökanden uppbära endast tredjedelen av detta belopp. Om man tillämpar samma beräkningsgrunder på nu ifrågasatta pension, skulle man komma till ett belopp av 500 kronor om året, utgörande en tredjedel av det med förordnandet förenade arvodet, 1,500 kronor.

På grund av vad sålunda anförts få överstyrelserna i underdånighet hemställa, det täcktes Kungl. Maj:ts föreslå riksdagen medgiva, att sökanden må, utöver honom redan tillkommande pensioner av statstjänster, äga uppbära en pension av 500 kronor om året att utgå från och med månaden näst efter den, i vilken hans förordnande såsom förvaltare av reservförrådet för läroverkens målskjutningsmateriell eller med detta förråds upplösning sammanhängande särskilda uppdrag upphör.

Efter remiss har statskontoret den 5 januari 1918 yttrat sig i ärendet:

Därest sökanden av ovan angivna anledning ginge förlustig sin befattning såsom förvaltare av nämnda förråd och det med befattningen förenade arvodet av 1,500 kronor för år, vore det billigt, att ersättning för denna förlust bereddades honom i form av pension. Mot det av läroverks- och folkskolöverstyrelserna föreslagna beloppet skulle enligt statskontorets mening icke hava varit något att erinra, om avgången från befattningen föranletts av innehavarens framskridna ålder eller annan av hans person beroende omständighet. Men då i detta fall sökanden nödgades lämna sin befattning och förlorade därmed förenat arvode till följd av indragningen av förenämnda anslag, syntes det statskontoret, som om det sålunda föreslagna beloppet, motsvarande en tredjedel av arvodet, knappast kunde anses tillfredsställande. Statskontoret ansåge därför, att beloppet under föreliggande omständigheter icke borde sättas lägre än hälften av arvodet eller 750 kronor.

Departementschefen.

Lika med ämbetsverken vill jag tillstyrka, att Åman må på grund av sin mångåriga tjänstgöring såsom förvaltare av ifrågavarande reservförråd komma i åtnjutande av någon pension. Såsom överstyrelserna vitsordat, har Åman på ett mycket förtjänstfullt sätt skött sitt arbete som förvaltare av den förrådet tillhörande materiellen. Vari detta arbete bestått framgår i huvudsak av den för förvaltaren den 4 april 1910 utfärdade instruktionen. Enligt denna ålåg det förvaltaren:

1) att besiktiga och mottaga den materiell, som enligt av Kungl. Maj:ts utfärdade bestämmelser för skjututbildningen vid de högre allmänna läroverken, folkskoleseminarierna och de tekniska elementarskolorna skall i förrådet förvaras och vårdas av förvaltaren;

2) att årligen upplägga en journal, upptagande, särskilt för varje läroanstalt och för reservförrådet, den materiell, som från föregående år återstår, jämte den materiell,

som under löpande året tillkommit och förbrukats, samt utvisande den behållning av materiell, som vid årets slut förefinnes hos varje läroanstalt och i förrådet;

3) att låta omsorgsfullt inpacka och till läroanstalterna avsända den materiell, som enligt beslut av chefen för ecklesiastikdepartementet skall utlämnas från förrådet;

4) att årligen, sedan redovisningar och rekvisitioner å materiell enligt föreskrift i bestämmelserna för skjututbildningen inkommit från rektorerna, granska de inkomna handlingarna samt upprätta och i två exemplar till ecklesiastikdepartementet ingiva särskilda förslag till rekvisitioner å för året behöfelig materiell, som av vederbörande leverantör skall försändas; börande därvid fogas en approximativ beräkning över kostnaderna för materielen;

5) att ombesörja den skriftväxling, som avser såväl den från förrådet som den från leverantörerna utgående materiellens försändande till läroanstalterna;

6) att uppgöra och till ecklesiastikdepartementet ingiva sammandrag över redogörelserna för skjututbildningen;

7) att dels efter anmälan av gymnastiklärare om fel å vapen, som ej kunnat repareras av gevärhantverkare, draga försorg om felens avhjälpande, med skyldighet för förvaltaren att när anledning därtill förekommer om förhållandet underrätta chefen för ecklesiastikdepartementet, dels ock, när sprängt gevär insändes till reservförrådet, för vederbörlig åtgärd överlämna detsamma med åtföljande upplysningar om förloppet till Carl Gustafs stads gevärsfaktori;

8) att vid början av kalenderåret i statskontoret göra utdrag ur dess räkenskaper för föregående år i vad de gälla anslagen för skjututbildningen vid läroanstalterna och därvid såvitt ske kan fördela de i räkenskaperna upptagna utgiftsposterna på vissa huvudgrupper enligt föreskrift, som meddelas av chefen för ecklesiastikdepartementet; samt

9) att ofördröjligen till det ej vid läroanstalterna anställda befäl, som enligt meddelande från ecklesiastikdepartementet för året kommenderats att leda skjututbildningsövningarna, översända gällande bestämmelser om övningarna ävensom att i övrigt enligt de av chefen för ecklesiastikdepartementet givna föreskrifter tillhandagå departementet vid behandling av ärenden rörande skjututbildningen.

Det har, såsom härav framgår, varit ett ganska krävande arbete, som ålegat förvaltaren. Åmans erfarenhet på ifrågavarande område har i övrigt, såsom av ovanbemälda intyg framgår, vid upprepade tillfällen tillgodogjorts.

I fråga om den tillämnade pensionens belopp finner jag vad statskontoret föreslagit vara skäligt.

Beträffande åter den tidpunkt, från vilken pensionen bör utgå, vill jag erinra, att Åman erhållit ett särskilt med reservförrådets upplösning sammanhängande uppdrag. Genom beslut den 15 februari 1918 har nämligen Kungl. Maj:t uppdragit åt Åman att under år 1918 slutföra honom såsom förvaltare av reservförrådet åliggande göromål samt föranstalta om skjutmateriellens försändande i enlighet med samtidigt av Kungl. Maj:t givna bestämmelser, med rätt för Åman att härför uppbära ersätt-

ning med 1,500 kronor för år räknat att till honom kvartalsvis i efterskott utbetalas.

Jag hemställer, att pensionen må utgå från och med månaden näst efter uppdragets upphörande.

På grund av det anförda tillstyrker jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förvaltaren av reservförrådet för läroverkens målskjutningsmateriell, majoren Wilhelm Aman må, utöver honom redan tillkommande pensioner av statstjänster, från och med månaden näst efter den, varunder han fullgjort honom meddelat uppdrag att under år 1918 slutföra honom såsom förvaltare av reservförrådet åliggande göromål m. m., under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 750 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Em. G:son Bergman.